

Nova deželna vlada

Program nove deželne vlade

Renzo Travanut (DSL) je prvi predstavnik leveice, ki je zasedel predsedniško mesto deželnega odbora. Podpira ga več strank in sicer Zeleni, Lega Autonomia Friuli, Mešana skupina in KD-Ljudska stranka in PSI. Odborniki, ki bodo sodelovali s Travanutom so: Degrassi (DSL), Sonogo (DSL), Mattassi (DSL), Vazzoler (LAF), Pedronetto (LAF), Larise (mešana skupina), Ghersina (Zeleni). Odbornika suplenta sta bila izvoljena Sdraulich (mešana skupina) in Chiarotto (KD-Ljudska stranka).

Program, ki združuje stranke, deželne vlade je obširen, hkrati jasno osredotoča nekaj bistvenih točk in nujnih posegov v naši deželi.

V predgovoru so povzeti v glavnih obrisih vsi najnужnejši posegi in problemi, ki jih želi Travanutova vlada rešiti. Program želi uresničiti večjo avtonomijo Dežele in svojih specifik, želi pomagati ekonomiji nasploh v smislu posegov in uresničevanju infrastrukture, ki so prijazne z okoljem, moralizirati javno oz. politično življenje, valorizirati mednarodno sličiče teritorija naše dežele in nena zadnje socialne teme in zaskrbljujoče stanje krčenja delovnih mest.

Zaščita manjšin

V programu je govora tudi o manjšinah, v prvi vrsti Slovencev, Nemcev in Furlanov, ki predstavljajo kulturno in socialno bogastvo naše dežele in zato program zahteva, da bodo ti trije jeziki uradno v javni rabi. Deželna uprava si bo prizadevala, da bo dosegla več pristojnosti na področju zaščite manjšin. Treba je podčrtati dejstvo, da je KD vnesla v program dopolnilo, kjer meni, da uveljavljanje slovensčine, nemščine in furlanščine, v uradnem in javnem smislu nima nobene pravne podlage, zato ima v tem smislu pridržek.

Problematike deželne ustanove

V tem delu programa so na grobo vzeto zaobjeti vsi tisti posegi, ki prispevajo k večji avtonomiji dežele, ki bi avtomatično imela več moči v odločanju. Govora je torej o veliki avtonomiji deželnega odbora, ki bi morala vplivati tudi na socialno in kulturno tkivo naše realnosti. Podčrtana je težnja po federalistični ureditvi države. Program polaga veliko važnosti obnovi mednarodnih pogodb, v prvi vrsti tistih, ki se neposredno tičejo naše Dežele, vendar brez vsakega začrtanja novih mej. V tem smislu si bo nova deželna vlada prizadevala, da bo popestrila odnose v skupnosti Alpe Adria.

Moralizacija, pozornost in učinkovitost deželne ustanove

Programska listina ima v tem smislu ambiciozen načrt, ki sega od krčenja

časa mletja mlinov birokracije, v smislu pravic in odnosov do ljudi in do krajevnih upravnih enot. Ustanoviti decentrirane urade v pomembnejših mestih naše Dežele. Pregledati je treba stanje organika deželne ustanove, modernizirati je treba urade in premestiti odvečno osebje v sorodne ustanove.

Ekonomija, zaposlenost in razvoj

Deželna uprava bo podpirala rast in razvoj ekonomije v naši Deželi, bo pa zelo pazljiva na posege, ki bodo morali biti prijazni do okolja. V namenu deželnega odbora je izdelava izrednega plana za delo in zaposlenost, ki bo segel na vsa produktivna področja, z ustanovitvijo posebnih fondov za zaposlenost in nova delovna mesta. Izdelane bodo nove politične smernice razvoja industrije in obrtništva.

Skrb za okolje

V programu je veliko govora o skrbi za okolje. V tem kontekstu najdemo skrb za pridobitev in obnovitev zapuščenih in starih stavb, o obrambi vodovja in kopnega s kopico prepotrebni posegov, v smislu normative Evropske skupnosti glede bioloških prijemov v kmetijstvu. Poseben odstavek je posvečen zaskrbljujočemu pojavu odpadkov. Veliko pažnje je posvečeno tudi zaščitenim področjem in varstvu narave (flora, favna, parki), energiji (prihranek energije, primerno zaščititi izpušne pline termocentrale v Tržiču, sodelovanje s Slovenijo za postopno odpravo jedrske elektrarne v Krškem). V programu je primerno obdelan načrt za prevoze, proti onesnaženosti zraka itd. V okviru zaščite teritorija in okolja je posebno poglavje o zaščiti gorskega okolja.

Kmetijstvo

Dežela bo morala dobiti vse kompetence od države. Privilegirano bo družinsko vodenje kmetij, kar je v tradiciji naše Dežele. Primerno bo zaščiten vse področje kmetijstva.

Socialna politika in zdravstvo

Problematika je v prvi vrsti vezana na staranje populacije, rasti brezposelnosti, priseljenstvu in emarginaciji. Naša dežela ima potrebo po ojačenem sistemu socialnega varstva. Ojačena bo preventiva na področju kroničnih patologij, ostarelih, bolnikov HIV, mamilašev, nevroloških patologij in varnosti na delovnem mestu. V plan spadajo še reforma zdravstvenega sistema, zakon o planifikaciji bolnic, večja avtonomija teritorialnih zdravstvenih enot, več stikov med bolnicami in Univerzami, in povečanje števila otroških jasli.

Tovariš Renzo Travanut je novi predsednik deželnega odbora Furlanije Julijske krajine. Izvoljen je bil v četrtek na osnovi programskega in političnega sporazuma med svetovalci KD, DSL, zelene liste, PSI, Furlanske avtonomistične lige (LAF) in mešane skupine. V upravo so bili izvoljeni tudi odborniki DSL Ludovico Sonogo, Michele Degrassi in Giorgio Mattassi.

Program nove deželne koalicije si prizadeva za korenito prenovno celotnega deželnega aparata in za potrditev avtonomije Furlanije Julijske krajine. Dokument namenja pozornost tudi problematiki slovenske manjšine. Zavzema se med drugim za uradno uveljavitev javne rabe slovensčine v vseh krajevnih in javnih ustanovah. Travanutova uprava si bo tudi prizadevala, da bo naša dežela dobila primarne pristojnosti na področju manjšinske zaščite. Za to je nujna revizija deželnega statuta.

Tovarišu Travanutu voščimo obilo uspehov pri opravljanju te zelo pomembne in zahtevne upravne in politične funkcije.

Parlament

Kaj je s finančno podporo za slovensko kulturo

Darko Bratina

Prizadevanja sen. Bratine za popravek vladnega odloka za finansiranje kulturnih dejavnosti slovenske narodnostne skupnosti v Italiji se nadaljujejo.

S senatorjema Bernassolo in Dujanyijem skuša preveriti, če je znižanje postavke od 8 do 6 milijard odraz politične volje vlade, ali če gre čisto enostavno za tehnično napako. V primeru, da bi šlo za nameren sklep vlade, bi to predstavljalo prevarikacijo sklepov senata in poslanske zbornice, ki so, in to jasno dokazujejo uradni zapiski, zelo jasni in neizpodbitni. Naj gre za nameren sklep vlade ali za napako, zadeva je vsekar še odprta. Poslanska zbor-

nica mora odobriti vladni dekret; oziroma ga mora pretvoriti v zakon; če tega ne bo storila (kot kaže danes politična situacija je bolj malo možnosti, da bo ta parlament še sklepal o katerikoli zadevi), mora vlada vsekakor odobriti novega, ker ta zapade. Bodisi med morebitno razpravo v parlamentu, bodisi v primeru novega odloka se lahko še vnesejo za nas nujni popravki. Da je bilo v finančnem zakonu doseženih 8 milijard lir, je velika zasluga našega senatorja Bratine, ki je tudi v tem primeru dokazal, da ima v parlamentu velike "prepričevalne sposobnosti", ki so razlog za širšo politično podporo.

Opčine / Posvet slovenske komponente DSL

Misli...

Ko te ob zaključku leta 1993 znanec vpraša: "Kaj je novega?", si v zadregi. Če misliš na svoje osebno življenje, mu lahko poveš kakšno drobno stvar iz vsakodnevnega repertoarja. Ne, lahko se ti pripeti tudi kaj zelo lepega ali pa hudega, vendar romajo takšne novice, posebno med znanci, z neverjetno naglico. Težko mu boš kaj novega povedal. Drobne stvari pa se spremenijo v klepet, ki je hočeš nočeš sol naše vsakodnevnne, medčloveške komunikacije.

Če znanec cika na družbeno in politično prizorišče, se stvar zaplete. Navadno se rešiš z besedicama "Saj veš..." Znancu postane jasno, da se ne nameravaš spustiti v brezkončno razpravo, ki bi zahtevala vsaj liter vina in krožnik pršuta. Ko pa bi želeli strniti vse novo v časopis, bi bili številčno skromni listi Dela premajhna površina; eno samo minulo leto zahteva od pisca že kar enciklopedično znanje. Do nečesa pa se vendarle prebijamo: do spoznanja, da dogodki pogostokrat prehitujejo še tako utemeljena predvidevanja. V nas raste sum, da novinarji, politologi, ekonomisti in drugi moderni vedeževalci vsiljujejo v lastne projekcije svoje želje, predvsem pa svojo idejo o svetu ali celo ideologijo. Tako smo bili vajeni misliti.

Ne izpodkopavam veljavnosti načrtov in predvidevanj, saj bi se brez njih znašli pred belo ali pa povsem črno tablo. Mislim pa, da je treba v skrajno gibljevih časih vstaviti v vsak predračun možnost, da se motimo, da imajo drugi v mislih drugačne načrte in da sta tako naše ožje okolje kot svet težko obvladljiva. To nas bega, vendar tem dejstvom ne zbežimo. Logiko stvari razumemo navadno potem, ko so se že zgodile.

Koliko stvari se je zgodilo v Trstu, v Gorici, v Benečiji in v Italiji. Marsikatera palača se je sesula v prah, včerajšnji mogotci so pod lupino razbito pokazali majhno telo in še manjše srce. Kljub temu pa je pot k novemu lahko le vsakodnevno prizadevanje. Spremembe odkrivajo namreč tudi odstotkov in števil, dvoumnih izjav, igra senc in lutk se pod žarometi stvarnosti spreminja v izostreno konfrontacijo različnih interesov.

Novi zakoni silijo v poenostavljanje jutrišnje politične scene. Za tem poenostavljanjem pa je jasno, da konservativni in progresivni pol nista le varianti istega. Dilema je, kako bo Italija prebredla krizo, kdo jo bo najbolj plačal in kdo bo, če bo, ohranil svoj položaj neokrnjen. Vsem je jasno, da se Berlusconi ni prelevil v politika iz strahu pred neko fantomatično etatično in antiliberalno levico.

Ozadje problema je trše, saj odpira vprašanje, koliko socialne države bomo še ohranili in kaj je v naših mislih privilegij. Podarjena državna služba je privilegij, je privilegij tudi pravica zdravstva, do izobrazbe in poštenega dela? Tu nekje smo in tu se lomijo kopja.

Slovenci ob ali za mejo (matične države) živimo dvojno življenje, oziroma vsaj dve stvarnosti hkrati. Pri srcu nam je tudi pot Slovenije. Tistim, ki smo po Prešernovem nasvetu opustili svet iluzij, (ki so kljub vsemu potrebne) postaja vsaj približno jasno, kako doživlja deželica na sončni strani Alp svoje spremembe na način, ki je vsej prej kot premočrten. Politika in politiki se včasih izogibajo neizogibnim vprašanjem s pomočjo najrazličnejših scenarijev (od afer do ideoloških polemik), v bistvu pa gre za vprašanje: kakšno Slovenijo bomo v danih možnostih gradili? Deljeno na bogate in revne? Z ali brez krepkega srednjega sloja? Avtarično in do drugih strupeno, ali pa kljub vsemu komunikativno in strpno? Pravno ali pa še enkrat nabito s strankarsko politiko od nog do glave? Sumim, da so to dileme, ki spremljajo navadne državljane ob prehodu v prihodnje leto.

Kaj pa bo z nami, to je s slovensko manjšino v Italiji? Po naravi in zaradi življenjske izkušnje nismo podobni gibčnemu baletniku, vendar moramo tudi mi izbirati. K samoobrambi nagnjena podzavest nas podtalno silni v razmišljanje, kako bi vsak ohranil svojo pozicijo in svoj vrtiček. Svet širokega morja pa zahteva od nas manj predsodkov in večjo uigranost. Jadrnica butne ob skale, če se posadka ne zmeni, kako jadrati, ko se vetrovi in valovi mešajo in niso stabilni. To zahteva umsko in srčno gibčnost a tudi odprtost, skoraj bi rekel dobroto, ki ti vendarle pomaga pri dialogu. Nepremični ljudje so pogostokrat tudi duhovno skopi in neobčutljivi; prej hudobni kot dobri, če imata ti besedi še kakšen pomen.

Naj s tem zaključim naštevaje dobrih nauk. Tudi to so samo želje. Nobena pa ni večja od te, da bi se prav sredi sveta, ki ga živimo, v novem letu vsi malce nalezli tiste človeške topline, ki lahko premosti toliko ovir.

Človeška toplina ni namreč nekaj, kar lahko uživamo sami. Zanjso potrebni drugi; v Minatijevem pomenu, ko pravi, da moraš imeti nekoga rad.

Pesnik ima prav, čeprav je samo pesnik, to je človek, ki v naši domišljiji živi nekje med nebom in zemljo. Če pa nimaš nikogar rad, se greš samo peklenskih sprememb, ki jih nikomur ne želimo, ker imamo ljudi vendarle radi.

ACE MERMOLJA

Za učinkovitejšo prisotnost

Udeleženci posveta DSL (Foto Ferrari)

Slovenska komponenta DSL je v nedeljo na strankinem sedežu v openskem Domu na Brdini imela celodnevni posvet o novih prijemih, ki jih prelomni čas terja od manjšine in demokratske levice. Razpravo sta vpeljali poročili senatorja Darka Bratine in dr. Pavla Fonde.

Prvi je poudaril pomen sodobnega komuniciranja v manjšini ter manjšine z okoljem in z matičnim narodom pri potrjevanju lastne življenjskosti. Interaktivno komuniciranje je prineslo uspeh zaveznitvu, ki je v Trstu premagalo desnico. Zgodovinski zasuk je treba obvarovati, da bo v doglednem času primerno obrodil. Enako naj se manjšina loti priložnosti, ki se ji z volilnimi okrožji ponuja na skorajšnjih političnih volitvah.

Dr. Fonda je izhajal iz potrebe po sodobnem prevrednotenju klasičnih načel levice. Sveže zahteve po etičnosti v javnem življenju pa svariijo bodisi pred vnaprejšnjim izključevanju sogovornikov kot tudi pred nevarnostjo, da bi nujna volilnega povezovanja silila stranko v nenačelnost. Stranki se odklanjanje ideoloških in narodnostnih ekskluzivizmov lahko lepo obrestuje tako doma kot tudi pri izbiri sobesednikov na političnem prizorišču v Sloveniji.

Na seminarju, je bilo govora tudi v časopisju DELO.

Že dalj časa se je namreč znotraj komponente porodilo vprašanje kako spremeniti in posodobiti DELO, da bi postalo učinkovito sredstvo za informacijo in za skupno razmišljanje, ne le slovenske komponente, temveč širše slovenske levice.

To je pravzaprav prva potreba, ki je prišla na dan tudi na seminarju. DELO je že premostilo in želi še dalje premostiti vsakršno ozko ideološko omejitev, želi obravnavati ključna vprašanja Slovencev, manjšine v Italiji in želi prispevati k rešitvam teh vprašanj z vidika levice, v duhu pluralističnega in pozornega obveščanja. Skratka želi biti sredstvo, ki v tem novem kontekstu, trezno in idejno sooblikuje našo stvarnost. Seveda je za uresničitev teh namenov potrebnih več naporov. Prvi so tehnično - pravne narave (treba bo dokončno urediti pravni status štirinajstdnevnik z ustanovitvijo združenja; potrebno bo posodobiti seznam naročnikov; poiskati bo treba nove vire finansiranja; itd.). Drugi napor, tudi bolj zahtevni, pa so potrebni v vsebinskem pogledu. Predvsem je potrebno razširiti krog sodelavcev. Naj gre tudi iz tega mesta vabilo vsem, ki so izvoljeni v javnih telesih ali pa imajo možnost, da na določene problematike gledajo iz prednostnih gledišč, ali pa takim, ki želijo kakorkoli izpostaviti kakršno vprašanje, naj nam pišejo. Dobrodošla so tudi vsa mnenja in nasveti, ki lahko pripomo-

rejo, da postane DELO čimbolj neposredno komunikacijsko sredstvo.

Tu velja predvsem spomniti, da želi DELO ohraniti deželni obseg in da se mora torej krog sodelavcev razširiti poleg v Trstu, tudi na Goriškem in v Benečiji.

Na osnovi širšega kroga stalnih in izrednih sodelavcev je potrebno določiti ožji uredniški odbor z odgovornim, urednikom, ki bo dokončno izdelal vsebinski načrt časopisa in bo skrbel za njegovo podobo in redno izhajanje. Razumljivo je, da bo za vse to potreben tudi izredni finančni napor. Na seminarju nismo sicer pozabili na ta pomemben problem in je prišlo tudi do zelo zanimivih predlogov.

Predvsem vabimo, vse člane, da ob poravnavi letne članarine DSL prispevajo posebej tudi za nov časopis DELO.

Drugič pa je prišlo do predloga, da bi že v tem mesecu slovenske sekcije DSL priredile vsaj eno podporno pobudo za zbiranje finančnih sredstev v korist DELU. Najbolj primerna in organizacijsko enostavna pobuda je lahko "podporna večerja".

Načrtov je torej veliko, idej ne manjka, politični trenutek z bližajočimi se političnimi, pokrajinskimi in evropskimi volitvami je pa tudi tak, da nas spodbuja k vse večji sposobnosti in k vse večjemu sodelovanju in strnjenu moči.

N.K.

Svetovalska skupina DSL o položaju v svetu za Zahodni Kras

Posebnost sestave 12-članske svete za zahodnokraško - po številu prebivalstva najmanjše - okrožje je, da v njem ne sedi noben podpornik zaveznitva, ki je v drugem, odločilnem krogu ključevalo izvolitvi Illyja. Res je sicer, da premore že ožje jedro sil, ki so Illyja podprle od vsega začetka, komaj zadostno večino, ker pa sta k zgodovinskemu zasuku v Trstu tako ali drugače prispevali tudi SKP in Severna liga, smo bili v DSL mnenja, naj se večinski dogovor po možnosti raztegne tudi nanju. V prvi vrsti pa nam je bilo do tega, da bi se ravno ožje jedro nesusulo pod težo skušnjav, ki jih dopušča kombinatorika poročnega sistema. Naravno se nam je tudi zdelo, da si kot stranke relativne večine prevzamemo odgovornost predloga za program in predsedniško mesto: pri slednjem smo se zlahka odločili za kriškega nevrologa dr. Bisina, saj je na volitvah zbral daleč največ preferenc, ponaša pa se

tudi z izkušnjo iz prejšnjega mandata. Pri posodobitvi programa prejšnjega, predčasno razpuščenega sveta, smo brez večjih težav vnesli dopolnitve, ki jih je predlagal zastopnik SKP. Z zadoščenjem smo tudi vzeli na znanje, da pri sklepanju večinskega dogovora SKP ne goji predsodkov do KD, SSK pa ne do SKP.

Severna liga je za predsednika predlagala svetovalca SSK, odklonila pa večinski odgovor s SKP. Prva možnost pa je izpuhtela, ker bi SSK na predlog pristala le, če bi to ne skrhalo Illyjevega zaveznitva in bi se Severna liga odpovedala raztegnitvi dogovora z Listo za Trst s šentjakobskega še na druge mestne rajone. Žal pa se je zapletlo pri dogovoru o podpredsedniškem mestu. DSL je bila mnenja, naj se za to mesto dogovori ostali večinski partnerji, da pa bi kazalo pri tem upoštevati potrebo, da se predsedstvo Križana in Slovenca uravnovesi, če že ne po obeh plateh,

pa vsaj po eni: prostorski ali narodnostni. Tehnica se je nagnila na stran prostorskega ravnovesja, ko je KD odklonila podporo kandidaturi svetovalca SKP iz kriškega istrskega naselja, pristala pa na kandidaturo kontovskega domačina Henrika Lisjaka. Pri DSL obžalujemo, da je SKP imela to za zadosten razlog, da umakne podpis pod programskim besedilom, h kateremu je s svojimi stališči bistveno prispevala.

Ob izteku roka za vložitev je tako programski predlog podpisalo 6 svetovalcev Illyjevega zaveznitva (3 DSL, 2 KD in 1 SSK), sedmi podpis Zaveznitva za Trst pa bo znan, ko bo znano ime svetovalca, ki bo vskočil namesto tistega, ki je bil izvoljen tudi drugje in se odločil, da pri nas odstopi.

Svetovalska skupina DSL
v rajonskem svetu
za Zahodni Kras

Igor Dolenc o prvi seji občinskega sveta

Če so mi prejšnji in še posebno zadnji občinski svet ostali v spominu, so mi ostali le zaradi tega, ker so se mi zdele neke skupščine, ki niso imele blage veze z našo mestno stvarnostjo. Razkol med dogajanjem na občinskih svetih in tržaškimi življenjem se mi je vedno zdel izjemno globok in pogostoma sem se zgražala nad dejstvom, kako je lahko bil tisti občinski svet izraz našega mesta. V resnici sem ga doživljala kot nekaj popolnoma tuje, kjer so še vedno bili veliki boji za oblast in kjer se ni nikoli razvila neka kultura in neka sposobnost dobrega upravljanja. Ravno "upravljanje" je bilo namreč zadnja briga tistih, ki so dolgo leta vodili naše mesto.

Volilni izidi na občinskih volitvah v Trstu kažejo med drugim, tudi na zanimiv podatek, da se Tržačani niso odpovedali upanju, da je Trst mogoče upravljati bolj učinkovito in v korist občanov. In to svoje upanje so zaupali novim ljudem.

Tudi Igor Dolenc, slovenski občinski svetovalec izvoljen v vrstah DSL, je med temi novimi ljudmi. Izvolitev Illyja in večine, je vilo v vse nas veliko novega zaupanja.

Od novega občinskega sveta pa si nedvomno vsi pričakujemo, da bo znal z dejstvi upravljati dobro in učinkovito. In ta naloga je nedvomno zelo zahtevna.

Igorja Dolenca, ki prvič sedi na klopi občinskega novoizvoljenega telesa, sem vprašala s kolikšnimi občutki se je podal na prvo sejo in s kakšnimi občutki je odšel iz prve seje občinskega sveta.

Odgovoril je, da je na prvo sejo šel dobro razpoložen, že hitro na začetku pa mu je bilo jasno, da stvari ne bodo enostavne. Občinski svet je sicer potencialno dober. Opozicija (in tu je mišljeno predvsem na misovce in LpT) je od vsega začetka začela izrabljati pretveze, da dela obstrukcijo. Takoj je bilo jasno, da bo izkoristila demagoška sredstva zato, da bo lahko zavirala delo. Pokazalo se je, da opozicija ne misli odigrati svoje vloge konstruktivno in lojalno.

Edino Severna liga je pokazala to pripravljenost, saj so bili posegi okrog Illyjevega programa vsi v tem duhu. Iz vrst Liste za Trst se je edini Stafieri poglobil v obravnavo programa, vsi ostali posegi so bili samo gola demagogija.

Tako ravnanje vsiljuje misel, da se nekateri mislijo še naprej igrati z velikimi problemi Trsta; vendar se ne zavedajo, da se jim bo tako ravnanje obrnilo proti kot boomerang. Trst se znajde v preveč delikatni situaciji, njegovi problemi so prehudi, da bi se lahko kdorkoli privoščil, da se z njimi še naprej igra.

Na osnovi novih zakonov ima večina vse številke, da sama odloča v nekaterih stvareh. Misliš, da se bo mogoče izogniti obstrukciji opozicije?

Namen večine je, da bi v duhu spoštovanja demokratičnih pravil čimveč dela opravljale komisije, tudi izredne. To zaradi tega ker se zavedamo, da so nekatera vprašanja za življenje Trsta tako pomembne, da potrebujejo tudi nadzorstvo in doprinos opozicije. Vendar, če bo opozicija tako metodo dela uporabljala tudi v komisijah, delo ne bo steklo normalno in bo zaustavljeno.

Kako pa je z odnosi znotraj večine, ki jo sestavlja, kot znano, mavrica političnih sil?

Opozicija pravi, da bo večina zdržala kvečjemu šest mesecev. Na bistvenih vprašanjih (Stocktown, upepeljevalnik ipd.) bo namreč nemogoče, po njenem mnenju, dobiti med tako različnimi komponentami skupne poglede. To, če se spominjate, je bila tudi glavna tema njihove volilne kampanje. Osebnostno mislim, da to ne bo zdržalo. Ljudje so novi, Krščanska demokracija je npr. popolnoma prenovila svoje vrste; mislim, da nima nihče interesa, da bi zapravili to veliko priložnost, ki jo imamo, da v 4 letih dokažemo, da je Trst mogoče dobro upravljati.

Zato sem tudi prepričan, da bomo znali premostiti vsa notranja razkrajanja z inteligentnimi kompromisi. Skratka, ne bomo sami dajali prav opoziciji.

Tudi med slovenskimi izvoljenimi bo sodelovanje možno na novih osnovah?

Mislim, da bo. Že za prvo sejo smo se npr. slovenski svetovalci med sabo dogovorili glede rabe slovenščine oz. glede slovenskega pozdrava. Namesto, da bi vsak posamezno posegel smo se zmenili, da lahko to opravi eden v imenu vseh in izbira je slučajno padla na svetovalca Močnika, ki je podčrtal, da pozdravi v imenu drugih slovenskih svetovalcev. Mislim, da je tudi to nov znak, za nov začetek.

NIVES KOŠUTA

Občni zbor SKGZ

V Gorici se je vršil deželni občni zbor Slovenske kulturno gospodarske zveze ob navzočnosti lepega števila delegatov in pomembnih gostov. Dejanjsko je ta občni zbor predstavljal zaključek reorganizacije Zveze, ki se je začela pred dvema letoma. Da je bila ta organizacija potrebna posodobitve, tako glede notranje ureditve kot tudi glede na vse spremembe, ki so nastale v zadnjih letih, je neizpodbitno. Z reorganizacijo in uvedbo novega statuta se je v prvi vrsti udeležilo večjo avtonomijo posameznih pokrajin, saj so se kompetence in tudi organi razmejili na pokrajinske in na deželno raven; istočasno so bila uvedena bolj demokratična notranja pravila, predvsem kar zadeva razne volilne postopke. Vse to pa naj bi pripomoglo k zblizjevanju Zveze svojim članicami in torej t.i. bazi ter h krepitvi njene vloge v sklopu slovenske manjšine v Italiji. Je reorganizacijski postopek res pripeljal do tega? Je SKGZ danes bližja ljudem? Se je njena vloga okrepila? Odgovor je lahko danes le delno pozitiven, saj bo verjetno potrebno določeno obdobje zato, da se bo preverilo pozitivne učinke teh sprememb.

Nekatera pozitivna mnenja pa se lahko izreče že danes. Poudarila bi predvsem dejstvo, da je SKGZ v Goriški pokrajini pridobila v zadnjem času na učinkovitosti in na konsenzu na bazi. Mogoče je to posledica prodornosti tamkajšnjih voditeljev, mo-

goče pa tistemu členu statuta, ki predvideva individualno članstvo ali pa zato, ker je bil celoten proces izpeljan v večji povezavi s članicami, z društvi. V Trstu pa smo bili priča bolj rutinskemu oz. birokratskemu poteku občnih zborov, kar ni prineslo do velikih novosti ali sprememb. Na to bo treba biti v bodoče bolj pozorni.

Sam občni zbor je potekal umirjeno; opaziti je bilo odprtost in pripravljenost različnih komponent za skupno dogovarjanje o usodi manjšine same. Polemični toni izpred enega leta so se ublažili; prav gotovo je to posledica novonastalega političnega položaja in zadnjih volitev, istočasno pa tudi bližajočih se političnih volitev.

Vsekakor pa je pomembno, kot izhaja tudi iz predsedniškega poročila, da se je tudi SKGZ kot pomemben del naše civilne družbe odločno postavila v tukajšnji napredni tabor, saj je danes vsem jasno, da se bo slovensko vprašanje rešilo samo, če bo ta tabor v prihodnje zmagovit.

Ob tem gre seveda razmišljati in mogoče v bodoče tudi poglobiti nekatere teme, ki so vezane na SKGZ in na bodoče zdržanje naše skupnosti. Gre npr. na odnos med organizacijami civilne družbe in političnimi strankami (razmejiti je treba kompetence in vlogo enih in drugih), pa še za odnos med obema krovima organizacijama, se pravi SKGZ in SSO. Istočasno je treba razmišljati o obli-

kah skupnega nastopanja ali bolje o tem, kdo naj bo glasnik slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Skratka, tudi občni zbor, kjer je bila razprava bogata in konstruktivna, ni še rešil nekaterih osnovnih dilem. Te rešitve bo treba v kratkem poiskati.

Slovenska kulturno gospodarska zveza bi morala v bodoče operirati v dve smeri:

- po eni strani mora v večji meri okrepiti vlogo povezovalca svojih članic, oziroma povečati odnos z bazo ter vsebinsko obogatiti posamezne sektorje delovanja (kultura, izobraževanje, telesna kultura...);
- po drugi strani pa mora v zunanjih nastopih stremeti za lastno neodvisnost in premočrtnost napram političnih sil, tako pri nas kot tudi v Sloveniji.

SKGZ si mora prizadevati, da skupaj z ostalimi komponentami gradi subjektivnost slovenske narodnostne skupnosti, ki naj postaja vse bolj aktiven del tukajšnje družbe in soustvarjalec novih odnosov. Verjetno se moramo vsi otresti določenih stereotipov, ki so bili vsa ta leta tipični za našo skupnost (vitimizem, jokavost, zaprtost itd.). Prispevajmo tudi mi z večjo soodgovornostjo, da bo druga republika zrasla na drugačnih temeljih, kjer bo tudi naše vprašanje dobilo pozitivnih rešitev.

TAMARA BLAŽINA

Mir iz Sarajeva

V četrtek, 6. januarja je bil pod pokroviteljstvom Tržaške občine

7. MESTNI MIROVNI POHOD

Nastopil je pevski zbor VRAPČIČI, v izvedbi begunskih otrok iz zbirnega centra v Postojni pod vodstvom zborovodje Besima Spahića.

Pobudniki pohoda so bili:

BARBO TARCISIO - BUA ANTONGIULIO - BUDIN MILOŠ - BORDON WILLER - BRECELJ MARTIN - BRUNI SILVIO - CALABRIA ARTURO - CASTELLANO ANDINO - CODEGA FRANCO - COLONI SERGIO - COSUTTA NIVES - DEGANO CRISTIANO - DEL BEN DON MARIO - DORIGO ELETTRA - GASPARO ANGELA - GHERSINA PAOLO - JEVNIKAR IVO - KAKOVIČ LUCIANO - KOŠUTA DUŠAN - MERMOLJA ACE - MITRI CLAUDIO - NODARI DINO - PACOR ESTER - PALČIČ KLAVDIJ - PINO ADELE - PURINI FRANCO - RAVALICO MARIO - RONCARATI TIZIANA - ROSSETTI GIORGIO - SAMSA GIOVANNI - SCAFA don ARMANDO - SPADARO STELIO - VATTA don MARIO - ZEBOCHIN PAOLO - ZVECH BRUNO

Ženska komponenta DSL

V zadnjih letih je politična prisotnost ženske komponente DSL, kot samostojen politični subjekt, nekoliko zamrla. Čeprav so ženske povsod prisotne in s svojim delom ne malo pripomorejo k celotni rasti in razvoju stranke in širše družbe, ni bilo že dalj časa prilike, da bi ovrednotile njihovo prisotnost in delo.

Skupina tovarišic Demokratične stranke levice namerava zato ponovno obuditi dejavnost ženske komponente.

Kot prvi korak namerava zagotoviti tedensko prisotnost, in to vsak četrtek ob 19.00 uri na sedežu Federacije v ulici S. Spiridione, kamor so vabljeni, da se zglasijo tovarišice in prijateljice, ki jih zanima poglobiti oziroma predlagati teme, ki zadevajo žensko prisotnost in specifičnost v stranki in v družbi. Na teh četrtkovih srečanjih bo tudi prilika za izoblikovanje političnih iniciativ.

Prva bo 20. januarja ob 17.30 na sedežu Federacije, ko bo pokrajinska javna skupščina, na katero so vabljeni vse ženske DSL. Ta bo priložnost za analizo perspektiv in za definicijo programov, ki so bili na dnevnem redu državne skupščine žensk, ki se je pred nedavnim vršila v Rimu.

Prilika pa bo tudi za soočanje med različnimi izkušnjami, ki so jih v teh zadnjih letih prestale ženske DSL in ki so prav gotovo pripomogle k rasti celotne stranke.

Odnosi na levi

Rad odgovarjam enemu od redkih člankov sorodnega lista, ki ni prepojen s politično histerijo, mrzno do DSL in tistih, ki smo se odločili za drugačno obliko levice.

Po pisanju nekaterih se zdi, da je edini krivec za vse kar se godi pri nas in v Italiji vedno in samo DSL. Ljudje konec koncev niso tako naivni in so na zadnjih občinskih volitvah v Trstu to tudi pokazali.

Lipovec članek v Iskri je spravljen in zato upam, da bodo tudi v bodoče članki malce bolj v stilu sožitja in poštene politične konfrontacije. V politiki namreč lahko vsakega napadeš in mu postaviš pike na i, vendar v določenem stilu. Tega žal pri Iskri ni (razen pri člankih tov. Alda Rupla) za znati pogosto.

Kakor vidiš tov. Lipovec, ni bilo mogoče sodelovati skupaj pri Delu, kakor ti pišeš, verjetno, ker je vaša stran zašla na področje natočevanja, očitkov, včasih vulgarnosti in žalitve, nikjer trezne in koherentne konfrontacije. Seme sovražstva je bilo žal zasajeno takoj po ločitvi in še danes daje svoje strupene sadove.

Sprava in sodelovanje sta zadeva korenitih sprememb, ki nenazadnje se tičejo tudi osebnih odnosov. Ko sem prišel domov iz Riminija, po XX. kongresu KPI, si nisem mislil, da bo sovražstvo med istimi tovariši KPI seglo tako daleč. Ko sem se odločil za Ingravo strujo sem dobro vedel kaj delam, saj nisem nikoli imel kaj iskati s katerimikoli skrajneži.

Nedemokratsko, avtoritarno, v določeni meri arogantno vedenje me še vedno moti. Temu ste žal pri SKP nasedli, ker ste se morali prešteti v čimvečjem številu? Treba je pripomniti, da tega dejanja (sovražstva) ni začela DSL, ker ni imela problemov preštevavanja.

Kdo je zasejal seme sovražstva? Mogoče tisti iz ekstremnih ostankov skrajno levičarskih strank? Mogoče tisti, ki so prestopili drugam v upanju, da bodo imeli zagotovljene stolčke? To so tisti, ki niso bili še potrjeni na določen nivo in imajo še dve ali tri možnosti v letu 1994: to so politične,

evropske, morda deželne volitve. Taki ljudje spadajo v skupne programe? Ali so to tisti, ki špekulirajo z vulgarnostjo in očitki na račun DSL? Meni se zdi, da morajo taki ljudje stran.

Ne moremo in ne smemo se sovražiti v neskončnost, zato me je tvoj članek tudi razveselil. Politični trenutek narakuje tudi treznejši pristop (in daljnovidni) do politične scene.

Pišeš, da je moj uvodnik NA LEVO! eno od možnih izhodišč dialoga. Nič ni bolj pozitivnega in zaželenega, ker bodo kmalu pred nami pomembni izjivi. Za rešitev nekaterih že stopamo vstric in morda bomo še gradili skupaj.

Kar se tiče ekskluzivnosti lastnih zaslug te morem takoj pomiriti. Nihče noče nikogar žaliti in zaničevati. To ni v našem stilu in to bi ti moral dobro vedeti. Mi, DSL, mislimo drugače. Ekskluzivnost ideje si upravičeno jemljemo, ker je tov. Occhetto prvi sprožil določene zamisli, ki so doživele lep uspeh. Znano mi je, da so v Rimu že stekla konkretna pogajanja med DSL in SKP (kot je pisal tisk: Tri ure brez kreganja...). Tudi na našem deželnem komiteju je tajnik tov. Ruffino jasno povedal, da bodo soočanja stekla z vsemi na podlagi programov, brez predsodkov, nikakor na simboliki in ideologiji.

Politični trenutek je za levico izredno pomemben in je vsak spodrseljav lahko usoden naprednemu polu. DSL je pokazala odprtost na najvišjem nivoju in si nima kaj očitati.

Odločno odbijam nekoherentnost SKP glede Illyjeve izvolitve. Ta človek je župan prehodnega značaja in to vemo vsi. Je vse zastoj, da se SKP pohvali po TV in tisku, da je bil Illy v balotazi izvoljen z odločnim glasom SKP (KAR SPOHO NE DRŽI!), ko pa nadaljujete z gonjo proti njemu (uvodniki in članki v vašem glasilu, odprta pisma Primorskemu, bodice itd...).

Na tržaških volitvah SKP ni ravno blestela. Baza SKP je dokazala, da je zrejša od vodstva, zato imam upanje, da bo dialog na levi stekel plodno in brez velikih trenj.

Seveda želim še enkrat podpreti teze, ki sem jih navajal v uvodniku DE- LA. Združena levica je potrebna, nujno je, da zmaga na političnih volitvah. O tem nimam dvoma. Ni več časa za obotavljanje, treba je prevzeti v roke odgovornosti. Petdeset let KD, brez alternative je spravilo državo na rob prepada. Levici, če zmaga, se obeta zelo zahtevno delo, ki ga ne bo lahko speljali.

Želimo prepustiti drugim čast, da začnejo z II. Republiko v konservativnem stilu? Želimo puliti si lase v opoziciji še nadaljnjih petdeset let? Želimo, da bodo vsi vpletenci v atentate ostali za vedno v senci? Kričanja in sterilnosti smo naveličani. Delovnim ljudem in najšibkejšem slojem hočemo pomagati konkretno z dobrimi zakoni in učinkovitimi posegi, nikakor z ultra in nostalgicnimi gesli.

Tudi predpostavke nekateri ne pridejo v poštev. Čas je, da Italija poskusi tudi alternativne sile na vladi. V tem kontekstu je odločilnega pomena vloga naprednih sil, ne samo levice. Levica bo seveda pogojevala te smernice in gotovo ne bo to prevlada ene stranke kakor se ti bojiš. Do soočanja bo prišlo na podlagi programov. Kdor ne bo znal sprejeti, ali prispevati svojih predlogov brez imperativov, kdor se ne bo znal tudi prilagoditi skupnemu imenovalcu bo odpadel in bo hote ali nehote podprl Berlusconijsko, Bossijsko, Finijsko in kdo ve še koga drugega.

Kakor mi je znano se na najvišji ravni v Rimu, v iniciativi DSL, kuje in formira napredni pol strank, ki že sedaj vzbujata strah in trepet pri konservativcih. Ker je Trst vedno anomalija, domovina nostalgije, upam, da najina pisna konfrontacija ni samo glas vpijočih v puščavi in želim, da ne bo prevladala logika kulta osebnosti in stolčkov, posebno pri tistih, ki so skočili na odhajajoči vlak v zadnjem trenutku. Zadnji dogodki na Deželi že dokazujejo, da je prišlo do velike mede zdrave pameti, a to žal še ni dovolj.

S tovariškim pozdravom

MARKO JARC

Razgovor z Živko Persič-Podlasico

40 let tabornikov rodu Modrega vala

Taborniki so letos slavili 40-letnico ustanovitve. V tem času se je način življenja povsem spremenil, zahteve mladih so drugačne, spremenile so se nekatere vrednote. Kako se je taborniška organizacija prilagodila novim časom?

Vrednote in ideali, ki jih gojimo pri RMV so ostali vedno isti od začetka do danes. Morda so drugačne metode, kako jih predstavljamo in uvajamo v vsakdanjem življenju. Naši

Potovalni tabor po Benečiji

najmlajši jih dojemajo skozi igro, čemur posvečamo posebno pozornost prav v zadnjih letih. Zato smo na primer spremenili naš prvi izpit, ki je edini pogoj za vstop v organizacijo. Skozi igro torej sami spoznajo vrednote, kot so družabnost, tovarištvo, delavnost in druge osnovne vrline človeka v družbi.

Današnji otroci so vajeni izobilja na vseh področjih, od materialnega do kulturnega in tudi kar se tiče zabave. Lahko bi rekli, da so v marsičem razvajeni. Kako se odvijajo na taborniško življenje?

Poleg tega, da so razvajeni, so otroci tudi zelo zaposleni. Glasba, študij tujega jezika, šport, jim vzamejo veliko časa. Eno uro na teden pa lahko najdejo, da pridejo tudi k tabornikom. V veliki večini primerov jih vpeljuje starši, ki poznajo organizacijo. Zelo pa je odvisno od otroka samega kako se nato vključi, kot seveda tudi od tega kar mu nudimo. Pri nas ostajajo, kot sem sama ugotovila, ker smo alternativa vsem drugim dejavnostim. Od otroka ne zahtevamo preveč: udeležbo na tedenskih sestankih in drugih pobudah, ki so srednje enkrat mesečno, ali kot se pač sami zmenimo in organiziramo. Poleg tega je seveda poletni tabor, ki je za vse zelo vabljiv. Sestanke smo si zamislili kot nekakšno uro sprostitve. Rišemo, pojemo, izdelujemo razne stvari ali se enostavno pogovarjamo, kar pač sami udeleženci želijo in tudi različno glede na starost. Pomembno je, da so vse od začetka soudeleženi tudi pri načrtovanju dela, kjer že začetjujmo majhno odgovornost. Pri vseh drugih dejavnostih najdejo vse pripravljeno, na dogajanje ne morejo vplivati.

Prevzemanje odgovornosti se kar hitro stopnjuje. Pri kateri starosti mladi že vodijo skupine otrok?

Ko je posameznik že nekaj let v organizaciji avtomatično pridejo za njim novi, mlajši člani. Kdor je bolj dovzeten za delo z mlajšimi se jim sam začenja posvečati, nakar ga starejši vključijo v organizacijsko delo, tudi ker jih s tem razbremeni določenih dolžnosti. Vse je odvisno od njih samih. Nekateri sploh nimajo občutka za vzgojo mlajših in se s tem ne ukvarjajo. Kdor pa je nadarjen, lahko pri recimo 17-ih letih prevzame že celotno vodenje skupine mlajših. Razlika v starosti je nujna, tako zaradi izkušenj kot zaradi občutka varnosti, ki ga lahko dajejo mlajšim.

Pri kateri starosti pa lahko otroci vstopijo v organizacijo?

Tudi tu je odvisno od posameznika. Nekateri so pri osmih letih že dovolj samostojni, da se lahko udeležijo tudi zahtevnejših akcij, kot je tabor. Vstop je kasneje seveda prost, zgornjih meja ni.

Kako ste taborniki danes organizirani in kje delujete?

Rod je kot prejšnja leta razdeljen na tržaško in goriško četo. Vsaka ima nato enote, ki jih imenujemo družine. Posebej razveseljivo je, da smo letos ponovno oživeli delovanje v Trstu, sicer ne v strogem središču, temveč pri Sv. Ivanu.

Družina mlajših članov se zbira v prostorih društva Škamperle. Porast mlajših članov opažamo tudi v drugih krajih, v Dolini, v Repnu, na Opčinah in na Proseku, skratka v vseh aktivnih družinah.

Na Goriškem se zbiramo v dijaškem domu in v Doberdolu. Letos so sestanki res redni, vse družine se zbirajo enkrat tedensko. Ponekod imamo tudi dve ločeni starostni skupini, tako da so lahko sestanki diferencirani glede na potrebe. Družine pripravljajo tudi enodnevnne izlete, obiske v raznih krajih in seveda pomladanski dvodnevni tabor, ki je odločilen za nove člane, saj tu lahko ugotovijo, če je tabor zanje primeren ali je boljše, če počakajo še eno leto. Važen element so tudi starši, saj lahko priskočijo na pomoč pri organiziranju večjih pobud, posebej za mlajše člane. Naj še povem, da nas je trenutno od 110 do 120, če upoštevamo tudi tiste, ki sodelujejo le občasno.

Pogovor zapisala
TATJANA ČUK

Nov organigram posoške federacije

Goriška federacija DSL je izvolila novo vodstvo, ki bo moralo biti bolj dinamično kot doslej. Tajnik Maran je na prvi izvršni seji federalnega komiteja obrazložil svoj delovni in politični program, ki v bistvu zajema elastičnejšo in prodornejšo strukturo v stranki, kar je izšlo iz kongresa federacije.

Maran je takoj povedal, da bo delo temeljilo na delovnih skupinah, v katerih bodo prisotni vsi člani federalnega komiteja, poleg drugih članov izven organizma. To seveda pomeni popolna angažiranost s strani izvoljenih v federalni organ.

Tajnik je tudi povedal, da je to le enoletni program stranke, ki bo segal do vsedržavnega kongresa, ki bo predvidoma konec leta 1994.

V novem letu bo več zelo pomembnih dogodkov (politične volitve, evropske volitve, volitve v nekaterih občinah na Goriškem, npr. Gorica, Gradež in Krmin) in bo zato treba trdno poprijeti za delo. Predlagal je poimensko tovariše, ki bodo skrbeli za interesna področja.

Veliko več pažnje bo posvečeno interni reorganizaciji in članstvu, krajevnim upravam (delovna komisija županov in upraviteljev), javnim uslugam, teritorialnemu planiranju in okolju, obveščanju in uporabi informacije, ženski problematiki, politiki dela, mladinski problematiki, ki je bila v zadnjih časih zelo zanemarjena in zdravstvu.

Vse to delo bo stalo samo ob strani politični dejavnosti, ki se bo začela sukati proti oblikovanju, oz. z dogovori o oblikovanju zavezništva (za občinske volitve v Gorici) na podlagi programov in za izbiro skupnih kandidatov.

Novo tajništvo posoške federacije DSL sestavljajo: Maran (tajnik), Zupel (blagajnik), Pizzin (organizacija) in Papais (krajevne uprave). V direkciji bodo poleg članov tajništva še Visintin (imovina), Ban (propaganda), Darko Bratina (senator), Degrassi (deželni svetovalec) Salomoni (načelnik DSL v goriškem pokrajinskem svetu), Cuzzi (ženska problematika), Del Bello (kultura) in Dordit Luca (informacija).

MJ